

Utbildningsutskottets betänkande 2018/19:UbU12

Vuxenutbildning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om vuxenutbildning, främst med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående beredning och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om den kommunala vuxenutbildningen inklusive svenska för invandrare (sfi), utbud av vuxenutbildning, yrkeshögskolan m.m.

I betänkandet finns 24 reservationer (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 60 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Kvalitet och granskning av den kommunala vuxenutbildningen	8
Utbud av vuxenutbildning	13
Yrkehögskolan	21
Validering av utbildning.....	26
Svenska för invandrare (sfi) m.m.	28
Övriga frågor	33
Reservationer	36
1. Kvalitet och valfrihet inom vuxenutbildningen, punkt 1 (M, C, KD, L)	36
2. Granskning och tillsyn av vuxenutbildningen, punkt 2 (M)	36
3. Ersättningsmodell för vuxenutbildningen, punkt 3 (M).....	37
4. Behov och utbud av vuxenutbildning, punkt 4 (M)	38
5. Behov och utbud av vuxenutbildning, punkt 4 (SD)	39
6. Yrkesvux och vuxenutbildningspeng, punkt 5 (C)	39
7. Särskilda utbildningar, punkt 6 (M).....	40
8. Särskilda utbildningar, punkt 6 (SD)	41
9. Särskilda utbildningar, punkt 6 (V)	42
10. Särskilda utbildningar, punkt 6 (KD)	42
11. Utveckling av yrkehögskolan, punkt 7 (M)	43
12. Utveckling av yrkehögskolan, punkt 7 (V)	44
13. Utbyggnad av yrkehögskolan och fördelning av platser, punkt 8 (C)	45
14. Validering av utbildning, punkt 9 (KD).....	45
15. Validering av utbildning, punkt 9 (L).....	46
16. Sfi-undervisningen m.m., punkt 10 (M, C, KD, L).....	47
17. Utveckling av sfi-utbildningen, punkt 11 (M)	47
18. Utveckling av sfi-utbildningen, punkt 11 (C).....	48
19. Kunskaps- och resultatkrav inom sfi, punkt 12 (M)	48
20. Kunskaps- och resultatkrav inom sfi, punkt 12 (L)	49
21. Sfi för asylsökande, punkt 13 (KD)	50
22. Jobbsprånget, punkt 14 (M).....	50
23. Gymnasiekurser inom Kriminalvården m.m., punkt 15 (M)	51
24. Eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning, punkt 16 (C)	51
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	52
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	52

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kvalitet och valfrihet inom vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 12 och

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 30.

Reservation 1 (M, C, KD, L)

2. Granskning och tillsyn av vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:553 av Maria Nilsson (L),

2018/19:554 av Maria Nilsson (L),

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 10 och

2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 2 (M)

3. Ersättningsmodell för vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 3 och

2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 3 (M)

4. Behov och utbud av vuxenutbildning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:975 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 2,

2018/19:1161 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1179 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1180 av Johan Andersson m.fl. (S),

2018/19:1186 av Elin Gustafsson m.fl. (S),

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 7,

2018/19:2001 av Denis Begic (S),

2018/19:2019 av Johanna Haraldsson (S),

2018/19:2114 av Emilia Töyrä m.fl. (S),

2018/19:2385 av Anders Åkesson och Lars Thomsson (båda C) och

2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 20.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (SD)

5. Yrkesvux och vuxenutbildningspeng

Riksdagen avslår motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 23.

Reservation 6 (C)

6. Särskilda utbildningar

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:157 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2,

2018/19:166 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2018/19:1121 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 48,

2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 23,

2018/19:1513 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 4 och

2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 29.

Reservation 7 (M)

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (V)

Reservation 10 (KD)

7. Utveckling av yrkeshögskolan

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12–14,

2018/19:1764 av Teresa Carvalho (S) och

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 8 och 9.

Reservation 11 (M)

Reservation 12 (V)

8. Utbyggnad av yrkeshögskolan och fördelning av platser

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:115 av Jimmy Loord (KD),

2018/19:1080 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 9,

2018/19:2676 av Laila Naraghi m.fl. (S) och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 19.

Reservation 13 (C)

9. Validering av utbildning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 10,

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 47 och

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.

Reservation 14 (KD)

Reservation 15 (L)

10. Sfi-undervisningen m.m.

Riksdagen avslår motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkandena 8 och 9.

Reservation 16 (M, C, KD, L)

11. Utveckling av sfi-utbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1054 av Per-Arne Håkansson (S),

2018/19:2115 av Teres Lindberg (S),

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 12 och

2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 13.

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (C)

12. Kunskaps- och resultatkrav inom sfi

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 11,

2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5,

2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 och

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10.

Reservation 19 (M)

Reservation 20 (L)

13. Sfi för asylsökande

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1533 av Lotta Olsson (M) och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 26.

Reservation 21 (KD)

14. Jobbsprånget

Riksdagen avslår motion

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 13.

Reservation 22 (M)

15. Gymnasiekurser inom Kriminalvården m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1538 av Lotta Olsson (M),

2018/19:1626 av Lotta Olsson (M) och

2018/19:2867 av Tomas Tobé m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 23 (M)

16. Eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2018/19:2860 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 10.

Reservation 24 (C)

Stockholm den 28 mars 2019

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Jimmy Loord (KD), Gustav Fridolin (MP), Mats Persson (L), Noria Manouchi (M), Jörgen Grubb (SD), Mattias Vepsä (S), Anna Wallentheim (S), Joar Forssell (L) och Niels Paarup-Petersen (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 65 motionsyrkanden som rör vuxenutbildningen från allmänna motionstiden 2018/19. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Motionerna tar upp frågor om den kommunala vuxenutbildningen inklusive svenska för invandrare (sfi), utbud av vuxenutbildning, yrkeshögskolan m.m.

I betänkandet finns 24 reservationer (M, SD, C, V, KD, L).

Utskottets överväganden

Kvalitet och granskning av den kommunala vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kvalitet, valfrihet, granskning och tillsyn av vuxenutbildningen samt om ersättningsmodeller för vuxenutbildningen.

Jämför reservation 1 (M, C, KD, L), 2 (M) och 3 (M).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 12 bör kvaliteten på utbildningar inom vuxenutbildningen förbättras och valfriheten öka. Motionärerna vill verka för högre kvalitet på utbildningsanordnare, bl.a. genom att se över hur ersättningssystemet kan göras prestationsbaserat, samt verka för att den studerande i högre grad kan få välja anordnare. Även i kommittémotion 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 30 framförs motsvarande yrkande.

I kommittémotion 2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 10 föreslås att Skolinspektionen får i uppdrag att granska den kommunala vuxenutbildningen även på enhetsnivå, i likhet med vad som görs på grund- och gymnasieskolor. Även i kommittémotion 2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 7 föreslås detta.

I kommittémotion 2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 6 framförs att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning bör införas. Det är viktigt att säkerställa en mångfald av aktörer och en hög kvalitet i undervisningen och verksamheterna. Därför är det viktigt att ersättningen till anordnarna ger rätt incitament att uppnå en god kvalitet och resultat, enligt motionärerna.

I motion 2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 3 förordas införandet av ett resultatbaserat ersättningssystem för anordnarna, med bonus för godkända elevresultat och arbete efter utbildning.

I samma motion yrkande 1 framförs att det bör införas ett friskolesystem inom vuxenutbildningen och att Skolinspektionen bör vara tillsynsmyndighet, både för fristående och kommunala utförare. I yrkande 2 anger motionärerna att det bör införas tydligare kvalitetsuppföljning av utbildningar samt externa examinatorer på vuxenutbildningen.

I motion 2018/19:553 av Maria Nilsson (L) påpekas att det inte finns krav på kommuner att erbjuda elevhälsa i kommunal vuxenutbildning men att detta bör ändras med tanke på den nuvarande elevgruppens behov.

I motion 2018/19:554 av Maria Nilsson (L) efterfrågas en utredning för ett reformerat grundvux. Motionären menar att kvaliteten i undervisningen behöver förbättras, det systematiska kvalitetsarbetet stärkas och likvärdigheten öka.

Bakgrund och gällande rätt

Övergripande

Riksdagen har slagit fast att målet för vuxnas lärande är att alla vuxna ska ges möjlighet att utvidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens för att främja personlig utveckling, demokrati, jämställdhet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt en rättvis fördelning (prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 s. 113, med hänvisning till prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229).

Enligt skollagen (2010:800) är målet för den kommunala vuxenutbildningen att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten ska vara den enskildes behov och förutsättningar (20 kap. 2 §). Den kommunala vuxenutbildningen (komvux) ska tillhandahållas på grundläggande nivå, gymnasial nivå samt som svenska för invandrare (sfi) (20 kap. 3 §).

Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna sådana kunskaper de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet och att möjliggöra fortsatta studier. Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge (20 kap. 4 §).

När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska de som har fått minst utbildning prioriteras (20 kap. 2 §). En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå men som inte har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögskolan har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå sådan behörighet (20 kap. 19 §). På motsvarande sätt har man rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå en särskild behörighet eller flera särskilda behörigheter till högskoleutbildning liksom i syfte att uppfylla krav på särskilda kunskaper för utbildningar inom yrkeshögskolan (20 kap. 19 a–19 b §§).

Utbildning i svenska för invandrare (sfi) syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana (20 kap. 4 §).

En speciell form av vuxenutbildning benämns Särskild utbildning för vuxna (särvux) och riktar sig till vuxna med en intellektuell funktionsnedsättning. Kommunerna ska tillhandahålla sådan utbildning för denna grupp av vuxna. Målet för utbildningen är att vuxna med utvecklingsstörning ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges

möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten ska vara den enskildes behov och förutsättningar, och de som har fått minst utbildning ska prioriteras. Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå (21 kap. 2–3 §§).

Entreprenad och samverkan

Kommuner och landsting är huvudmän för kommunal vuxenutbildning (2 kap. 2 § skollagen). Enligt 23 kap. skollagen är det möjligt för dessa huvudmän att med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal om att någon annan ska utföra uppgifter inom utbildning enligt skollagen (1 §). Inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna är det möjligt att överlämna uppgifter på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person (2 §). Det gäller även uppgifter som rör undervisningen och i sådana fall även lärarens myndighetsutövning, såsom betygssättning (6 §). Även rektorns uppgifter som innefattar myndighetsutövning får överlämnas om entreprenören har fått betygsrätt av Skolinspektionen (1 kap. 4 § förordning om vuxenutbildning).

Enligt 23 kap. 8 § skollagen är det även möjligt med samverkan med annan kommun eller landsting. En kommun får sluta avtal med en annan kommun eller ett landsting om att denna eller detta ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom vuxenutbildning eller inom särskild utbildning för vuxna.

Under förutsättning att vissa bestämmelser är uppfyllda får utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ges vid folkhögskola (24 kap. 11–15 §§).

Andelen kursdeltagare som läser kommunal vuxenutbildning (exklusive sfi) hos en annan anordnare än kommunen uppgick 2017 till 46 procent. Variationen mellan olika regioner är dock stor (Elever, kursdeltagare och studieresultat i grundläggande och gymnasial vuxenutbildning år 2017, PM 2018-06-19, Skolverket). Andelen elever som läser sfi i kommunens egen regi uppgick 2017 till 63 procent (Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare år 2017, PM 2018-06-21, Skolverket).

Tillsyn och granskning

I 2 kap. 8 § skollagen anges att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med gällande bestämmelser. I 26 kap. skollagen finns särskilda bestämmelser om tillsyn, kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering. Skolinspektionen har tillsyn över skolväsendet och ska också granska kvaliteten i sådan utbildning, t.ex. den kommunala vuxenutbildningen. Skolverket ska på nationell nivå följa upp och utvärdera bl.a. skolväsendet.

Enligt Skolinspektionens instruktion (2011:556) ska kvalitetsgranskningen och den tillsyn som utövas löpande genomföras med utgångspunkt dels i en behovsanalys, dels i att de ska omfatta sådana aspekter som kräver en

kvalitativ bedömning av undervisningen och verksamheten. Den löpande tillsynen över vuxenutbildning ska i huvudsak utövas på huvudmannanivå. Enligt uppdrag i regleringsbrev (senast för 2019) ska myndigheten redovisa erfarenheter från tillsyn och kvalitetsgranskning inom vuxenutbildningsområdet. Enligt regleringsbrevet (senast för 2019) ska Skolinspektionen också genomföra central rättning av nationella prov inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och redovisa resultatet till regeringen. Resultatet ska även användas i myndighetens tillsyn och kvalitetsgranskning.

Skolinspektionen avslutade i februari 2019 en granskning av flexibilitet och individanpassning inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå – Granskning av huvudmäns och rektorers arbete för flexibilitet och individanpassning). En granskning av kvaliteten i yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning på entreprenad pågår och beräknas avslutas i september 2019. Myndigheten presenterade 2017 en s.k. riktad tillsyn inom särskild utbildning för vuxna.

Utredningar om kommunal vuxenutbildning

Komvuxutredningen

Komvuxutredningen (U 2017:1) har enligt sitt direktiv haft i uppdrag att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller komvux och särvox (dir. 2017:21).

I utredningens slutbetänkande (SOU 2018:71) föreslås bl.a. att dagens prioriteringsregel i 20 kap. 2 § skollagen ändras till att den med störst behov av utbildning ska prioriteras. Utredningen föreslår även att urvalsreglerna i 3 kap. 7 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning ändras så att hänsyn ska tas till den sökandes behov av utbildningen för att etablera sig på arbetsmarknaden, pågående yrkesverksamhet och planerat yrkesval. Vidare behandlas även gällande regelverk, bl.a. ur kvalitetssynpunkt, för vuxenutbildning på entreprenad respektive utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning, dvs. uppdragsutbildning. Utredningen föreslår också att det ska införas en förenklad betygsskala för bl.a. komvux på grundläggande nivå (grundvux), bl.a. i syfte att öka effektiviteten och elevgenomströmningen.

Remisstiden för Komvuxutredningens betänkande avslutades den 12 december 2018. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utredningen Planering och dimensionering av gymnasial utbildning

Denna utredning (dir. 2018:17) har i uppdrag att föreslå hur utbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvox) bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov, bl.a. för att åstadkomma ett bättre resursutnyttjande (dir. 2018:17). En fråga som ska behandlas är hur samordningen inom vuxenutbildningen bör gå till mellan den gymnasiala nivån och övriga delar av komux, i syfte att öka effektiviteten i utbildningssystemet. Uppdraget ska redovisas senast den 3 februari 2020.

Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (Kliva)

Denna utredning (U 2018:06) ska enligt sitt direktiv utreda behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i sfi och sfi i kombination med annan utbildning. Syftet är att analysera förutsättningarna för att sfi-elever ska kunna erbjudas en utbildning av god kvalitet som motsvarar elevernas behov och förutsättningar samt att förbättra genomströmningen inom sfi och underlätta övergången till och kombinationer med andra vuxenutbildningar. Syftet är även att utreda hur utbildning kan erbjudas för nyanlända som omfattas av utbildningsplikt, dvs. de nyanlända som tar del av Arbetsförmedlingens etableringsinsatser (dir. 2018:73, 2019:3).

Uppdraget ska i sin helhet redovisas senast 31 maj 2019.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla den viktiga roll den kommunala vuxenutbildningen har för vuxnas lärande, både för den enskildes personliga utveckling och för den enskildes möjligheter i arbets- och samhällslivet, och påminna om det mål för vuxnas lärande som riksdagen har slagit fast. Alla vuxna ska ges möjlighet att utvidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens i syfte att främja personlig utveckling, demokrati, jämställdhet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt en rättvis fördelning (prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229).

När det gäller frågan om valfrihet inom den kommunala vuxenutbildningen vill utskottet peka på den möjlighet som finns enligt skollagen för kommuner att lämna över uppgifter inom utbildningen till andra aktörer på entreprenad. En stor andel av kursdeltagarna studerar i dag i annan regi än i kommunens. I fråga om kvalitet inom den kommunala vuxenutbildningen vill utskottet påminna om att huvudmannen har ett övergripande ansvar för att utbildningsverksamheten genomförs i enlighet med gällande författningar och att Skolinspektionen har ett utpekat ansvar för tillsyn och granskning av densamma.

Utskottet kan konstatera att Komvuxutredningen i sitt slutbetänkande föreslår bl.a. vissa förändringar när det gäller prioriterings- och urvalsregler för komvux och att individens behov av utbildning ska styra i högre grad. Utredningen behandlar även gällande regelverk, bl.a. ur kvalitetssynpunkt, för vuxenutbildning på entreprenad respektive utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning, dvs. uppdragsutbildning. Vidare läggs förslag om en förenklad betygsskala, vilket antas leda till en mer effektiv utbildning och en ökad elevgenomströmning. Utskottet noterar även att den pågående utredningen om planering och dimensionering av gymnasial utbildning bl.a. har i uppdrag att se över aspekter som särskilt anknuter till vuxenutbildningen samt att den pågående Kliva-utredningen bl.a. ska se över kvalitet och genomströmning inom sfi-utbildningen.

Utskottet ser ingen anledning att nu behandla frågor om behov av regelförändringar för de aktuella verksamheterna utan vill avvakta beredningen av Komvuxutredningens förslag liksom övriga aktuella utredningar.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2018/19:553 (L), 2018/19:554 (L), 2018/19:1437 (M) yrkandena 1–3, 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 12, 2018/19:2825 (M) yrkande 10, 2018/19:2835 (M) yrkande 30 och 2018/19:2836 (M) yrkandena 6–7.

Utbud av vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om behov och utbud av vuxenutbildning, om särskilda utbildningar samt om yrkesvux och vuxenutbildningspeng.

Jämför reservation 4 (M), 5 (SD), 6 (C), 7 (M), 8 (SD), 9 (V) och 10 (KD).

Motionerna

Utbildningsplatser m.m.

I motion 2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 2 menar motionärerna att det behöver skapas utbildningssystem för livslångt lärande.

I motion 2018/19:1161 av Teresa Carvalho (S) framförs att det för att klara kompetensförsörjningen i en ny tid behövs fler utbildningsplatser inom alla utbildningar samtidigt som det behövs fler åtgärder, t. ex. bättre studiefinansiering eller nya modeller för omställning.

I motion 2018/19:1179 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 1 påpekas att bl.a. yrkesvux, collegecertifierad utbildningssamverkan och validering kan lösa företagets svårigheter att hitta rätt kompetens vid behov av nyanställningar. I yrkande 2 påpekas att även bl.a. lärcentrum är viktiga för företagets behov av kompetens. Motionärerna uppmärksammar särskilt behoven i Västsverige.

I motion 2018/19:1180 av Johan Andersson m.fl. (S) framförs att det behövs investeringar i utbildning och kompetensutveckling i samband med byggandet av Ostlänken.

I motion 2018/19:1186 av Elin Gustafsson m.fl. (S) påpekas att det krävs utbildningsåtgärder med ett tydligt jämställdhetsperspektiv, som samtidigt fokuserar på att möta arbetsmarknadens behov av yrkesutbildad arbetskraft.

I motion 2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2 framförs att det när det uppkommer behov av yrkesomställning är viktigt att staten

säkerställer att det finns sådana möjligheter genom olika typer av utbildningsinsatser.

I motion 2018/19:2001 av Denis Begic (S) uppmärksammas behovet av en stärkt regional kompetensförsörjning. Motionären uppmärksammar särskilt frågan om fler utbildningsplatser i Örebro län.

I motion 2018/19:2019 av Johanna Haraldsson (S) framförs att den snabba tekniska utvecklingen kräver ett mer flexibelt utbildningssystem så att människor vill och kan studera.

I motion 2018/19:2114 av Emilia Töyrä m.fl. (S) förespråkas att tillgången till eftergymnasial utbildning i hela landet ska förbättras och att det ska finnas en väl utbyggd infrastruktur av lärcentrum.

I kommittémotion 2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 20 efterfrågas reformer för att anpassa utbildningsväsendet bättre till arbetsmarknadens efterfrågan och yrkesverksammas behov av omställning och kompetensutveckling. Motionärerna vill se en ökad mångfald av utbildningsanordnare och att den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi. Inom yrkeshögskolan behöver tillgängligheten för yrkesverksamma förbättras, enligt motionärerna.

I motion 2018/19:975 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M) framförs att det finns skäl att se över fördelningen av statsbidrag till lärcentrum så att det blir en likvärdig tillgång på kompetensförsörjning i hela landet.

I motion 2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 7 förespråkas en kommunalisering av vuxenutbildningen. Motionärerna anser att kommunerna bör få helhetsansvaret för yrkesutbildningar.

I kommittémotion 2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 understryks att kommunal vuxenutbildning ska vara väl utbyggd och erbjuda ungdomar en reell möjlighet att läsa in ämnen för att kunna gå till högre studier.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 23 vill motionärerna att det ska ses över hur yrkesvux kan ges en större roll för dem som saknar eller som behöver komplettera sin gymnasieutbildning. Vidare efterfrågar motionärerna ett system med vuxenutbildningspeng så att studerande själva får välja utbildningsanordnare.

I motion 2018/19:2385 av Anders Åkesson och Lars Thomsson (båda C) efterfrågas ett system för regional prioritering av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning. Motionärerna anser att den regionala nivån har begränsade möjligheter till inflytande i dag.

Särskilda utbildningar

I motion 2018/19:1513 av Lotta Finstorp (M) framförs att det kan behövas en handlingsplan för hur vi kan säkra att Sverige utbildar fler hantverkare och får fler hantverksutbildningar.

I kommittémotion 2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 29 menar motionärerna att det behövs en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningarna i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan.

I kommittémotion 2018/19:157 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2 framförs att det behövs satsningar på utbildningar kopplade till gruvnäringen. I kommittémotion 2018/19:166 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3 anges att det behövs en förstärkning av utbildningsinsatser kopplade till stålindustrins kompetensbehov.

I kommittémotion 2018/19:1121 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 48 förordas att antalet utbildningsplatser för yrkesföreare ska utökas.

I kommittémotion 2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 23 yrkas på att behovet av utbildade specialister inom skogssektorn utreds, att utbildningsplatser säkras för att fylla detta behov och att utbildningar i möjligaste mån förläggs utanför de största städerna.

I kommittémotion 2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4 framförs att de utbildningar till elev- och lärarassistent som finns bör utredas och utvärderas så att det säkerställs att de studerande får rätt kunskaper.

I kommittémotion 2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 4 efterfrågas fler utbildningar inom besöksnäringen inom bl.a. yrkeshögskolan och yrkesvux.

Bakgrund och gällande rätt

Utbyggnad

I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen att Kunskapslyftet skulle byggas ut så att det skulle omfatta omkring 93 000 utbildningsplatser 2021. Under 2018 beräknades Kunskapslyftet omfatta ca 78 000 statligt finansierade utbildningsplatser inom regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolan, folkhögskolan samt inom universitet och högskolor. Regeringen ville utöka antalet utbildningsplatser inom regionalt yrkesvux så att det totalt skulle omfatta ca 34 000 utbildningsplatser årligen 2019–2021. Utöver ökning av fler utbildningsplatser skulle satsningen även syfta till att stärka kvaliteten i utbildningarna och ge bättre förutsättningar för att bredda utbudet av utbildningar. En viss del av satsningen skulle även fortsättningsvis reserveras för regionalt yrkesvux för elever inom svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk inom komvux och särskild utbildning för vuxna (särsvux) på grundläggande nivå. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

Riksdagen beslutade för budgetåret 2019 enligt utskottets förslag som innebär att det tidigare planerade tillskottet av utbildningsplatser inom regionalt yrkesvux kan genomföras liksom den tidigare planerade utbyggnaden av utbildningsplatser inom yrkeshögskolan (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104).

Regionalt yrkesvux och särskilda utbildningar

Den 1 januari 2017 ersatte regeringen de tidigare utbildningarna yrkesvux och lärlingsvux med en modell för statsbidrag för en regionaliserad yrkesutbildning för vuxna, s.k. regionalt yrkesvux, som regleras i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Enligt regeringen avsåg den nya modellen att i högre grad möta arbetsmarknadens behov av kompetens och nyanländas behov av yrkesutbildning på gymnasial nivå. Vidare skulle regionalt yrkesvux kunna erbjuda utbildningar som motsvarar de behov som finns i olika regioner. Utbildningarna ska därför både planeras och genomföras på regional nivå av flera kommuner i samverkan (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16).

Utbud och sammansättning av utbildningar ska planeras efter samråd med företrädare för arbetslivet samt den regionalt utvecklingsansvarige och Arbetsförmedlingen. Som villkor för statsbidrag gäller bl.a. att de samverkande kommunerna sammantaget själva ska finansiera utbildning av minst samma omfattning som den utbildning som bidraget lämnas för (20 § förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning). Skolverket ska vid sin fördelning av statsbidrag till vuxenutbildning ta hänsyn till behoven av kompetens på arbetsmarknaden och arbetslöshetens omfattning i de samverkande kommunerna. Vid fördelning av utbildningsplatser till sammanhållna yrkesutbildningar till yrkesföreare ska hänsyn i stället tas till behovet av geografisk spridning (§ 34).

På uppdrag av regeringen har Skolverket tillsammans med olika bransch-kunniga tagit fram ett antal nationella yrkespaket för yrkesutbildningar som kan användas inom komvux. Ett yrkespaket består av en kombination av gymnasiala kurser som ska matcha de kompetenskrav som arbetsmarknaden ställer för att kunna anställa. Det finns yrkespaket t.ex. för anläggningsföreare, betongarbetare, djurskötare, kockar och yrkesföreare. För vissa av yrkespaketen finns även påbyggnadspaket och för en del av yrkespaketen finns förslag på lämpliga kurser att komplettera med, för att eleven ska få en bredare eller djupare kunskap inom området. Det är även möjligt att kombinera flera nationella yrkespaket eller komplettera med andra enstaka kurser. Huvudmän kan även lokalt eller regionalt bestämma om andra sammanhållna yrkesutbildningar (Yrkespaket för komvux gymnasial, www.skolverket.se).

Vissa försöksverksamheter

Skolverket har i uppdrag (senast regleringsbrev för 2019) att under perioden 2018–2021 i en försöksverksamhet utveckla och praktiskt pröva om yrkesprov kan bidra till att stärka yrkesutbildningens arbetsmarknadsrelevans, samverkan mellan skola och arbetsliv och tydliggöra vad utbildningarna leder till. Yrkesprovet för olika yrkesutgångar eller yrkesområden ska utformas gemensamt av en yrkeslärare och en branschkontakt med god kännedom inom branschen. För den första försöksperioden ingår 18 olika yrkesutgångar (www.skolverket.se/skolutveckling).

En försöksverksamhet med branschskolor pågår fram till 2023 (lag [2017:571] om försöksverksamhet med branschskolor, förordning [2017:623] om försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän). Branschskolorna tar emot elever från hela landet för utbildning under delar av elevernas yrkesutbildning, för utbildningar där det lokalt inte finns tillräckligt många elever men där efterfrågan på arbetskraft är stor. Gymnasieskolan och vuxenskolan kan skriva avtal med sådana skolor. I första omgången hösten 2018 skrevs avtal med tio branschskolor, inom olika yrkesområden (www.skolverket.se/skoluveckling).

Yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har enligt sin instruktion (2011:1162) i uppgift att verka för att behoven av eftergymnasial yrkesutbildning tillgodoses, när det gäller annan utbildning än utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

I förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan anges att det för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan krävs bl.a. att utbildningen svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. En yrkeshögskoleutbildning kan alternativt medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället (1 kap. § 3 förordningen om yrkeshögskolan).

Utveckling av vuxenutbildningen

Skolverket

Skolverket har haft i uppdrag enligt regleringsbrev att följa upp yrkesutbildningsområdet. I den rapport som presenterades i oktober 2018 pekar myndigheten bl.a. på att olika statsbidrag har stor betydelse för huvudmännens beslut att starta och utveckla olika yrkesutbildningar och att det är viktigt med långsiktighet. Myndigheten drar slutsatsen att det finns ett antal områden som är angelägna för att öka yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft. Det rör lärarförsörjning, samverkan mellan skola och arbetsliv, utbildningens förmåga att möta behoven hos utrikesfödda elever, studie- och yrkesvägledning m.m. (Samlad redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet, rapport 472. 2018, Skolverket).

Skolverket har även haft i uppdrag enligt regleringsbrev att särskilt följa utvecklingen av regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning. I den rapportering som presenterades i maj 2018 pekas bl.a. på att samverkan mellan kommuner är mer utvecklad för vissa områden (t.ex. planering av utbudet av utbildning), att det finns utmaningar i matchningen av utbildningsutbudet på lokal nivå och

efterfrågan på arbetskraft på den regionala nivån, att det finns ett stort behov av sfi i kombination med yrkesvux för nyanlända samt att det råder osäkerhet bland de samverkande kommunerna om hur medfinansieringen kan hanteras. Myndigheten påpekar att redovisningen bara omfattar utvecklingen under 2017 och att all relevant statistik inte ännu funnits tillgänglig (Regionalt yrkesvux, uppföljning 2017, 2018-05-30, Skolverket).

Komvuxutredningen

Komvuxutredningen (U 2017:01) lämnade sitt slutbetänkande (SOU 2018:71) i augusti 2018 (dir. 2017:21). Som tidigare har nämnts föreslår utredningen ett antal förändringar av regler om prioriteringar och urval av sökande. Vidare föreslår utredningen att målformuleringen för komvux i skollagens 20 kap. 2 § ska ändras så att det framgår att den kommunala vuxenutbildningen utgör en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en grund för fortsatt utbildning.

Enligt utredningen syftar regionalt yrkesvux i högre utsträckning till att bidra till kompetensförsörjningen, jämfört med övriga komvux. Vidare konstateras att satsningen på regionalt yrkesvux har lett till en fördjupad och utvecklad regional samverkan men att det behövs en tydligare koppling till branscherna och ett mer differentierat utbildningsutbud som motsvarar behoven på flera delar av arbetsmarknaden.

Utredningen påminner om att ett krav för att få del av statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning enligt förordningen (2016:937) med samma namn, är att de samarbetande kommunerna planerar utbildningsutbudet efter samråd med den aktör som har det regionala utvecklingsansvaret i länet, och med Arbetsförmedlingen. Utredningen hänvisar vidare till att kompetensförsörjning är ett av tre prioriterade områden i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020, där de regionalt utvecklingsansvariga har en viktig roll. Tillväxtverket har i uppdrag att stödja det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Utredningen föreslår att det införs ytterligare krav i förordningen om statsbidrag för regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning att kommunerna som söker regionalt yrkesvux tillsammans ska ha ett samverkansavtal. Syftet ska vara att förtydliga ansvarsroller och mandat för att därigenom skapa en mer effektiv samverkan mellan kommunerna och olika aktörer.

Komvuxutredningen pekar i sammanhanget på att det är ett flertal aktuella utredningar som har, eller har haft, i uppdrag att på olika sätt belysa frågor om planering och dimensionering av utbildning liksom samspelet med arbetsmarknadens behov.

Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola

Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola (U 2018:01) har i uppdrag att föreslå hur utbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild

utbildning för vuxna (sär vux) bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov, bl.a. för att åstadkomma ett bättre resursutnyttjande (dir. 2018:17). Uppdraget ska redovisas senast den 3 februari 2020.

Lärcentrum

Skolverket redovisade i september 2017 ett regeringsuppdrag om lärcentrum, bl.a. förekomst, vilka behov de fyllde och hur de kunde vidareutvecklas (Redovisning av uppdrag om lärcentra, 21 september 2017, Skolverket). Även Universitetskanslersämbetet har haft ett regeringsuppdrag som berör frågan om lärcentrum. Detta uppdrag redovisades i rapporten Distansutbildning i svensk högskola (rapport 2017:18).

I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen ett statsbidrag för utveckling av lärcentrum och riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

I förordningen (2017:1303) om statsbidrag för lärcentrum anges att med lärcentrum avses en verksamhet inom kommunal vuxenutbildning där den studerande erbjuds stöd i sitt lärande från lärare och annan personal samt ges möjlighet att möta andra studerande. Lärcentrum kan även vara tillgängliga för studier inom andra utbildningsformer och på andra utbildningsnivåer. Statsbidrag får lämnas till kommuner som i samverkan med andra kommuner genomför insatser för etablering av nya eller utveckling av befintliga lärcentrum.

Sakpolitisk överenskommelse och regeringsförklaring

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (januari 2019) anges i punkten 14 att möjligheterna till omställning ska förstärkas och arbetsgivarnas behov av arbetskraft med rätt utbildning förbättras. Kunskapslyftet ska byggas ut, inklusive högskola, yrkeshögskola, vuxenutbildning och yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning. Möjligheten att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna ska utökas, och mer generösa villkor för detta ska ges inom studiemedelssystemet. Utvecklingstid i upp till ett år ska införas för att möjliggöra kompetensutveckling hos den enskilde. I punkten 23 tas upp att tillgången till högre utbildning i hela landet ska öka och att möjligheterna till distansutbildning ska stärkas. I punkten 53 anges att resurser ska tillföras för att anställa fler lärarassistenter. Nationella riktlinjer ska tas fram för hur lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper ska kunna avlasta lärarna.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anges att Kunskapslyftet ska byggas ut och tillgången till högre utbildning och distansutbildning ska öka i hela landet, att studiemedelssystemet ska göras mer generöst för äldre som vill vidareutbilda sig eller omskola sig och att utvecklingstid ska införas för att möjliggöra kompetensutveckling m.m. Likaså sägs att resurser ska tillföras för att anställa fler lärarassistenter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att antalet utbildningsplatser inriktade mot vuxnas lärande har byggts ut avsevärt de senaste åren och att ytterligare utbyggnad planeras. Detta är en mycket positiv utveckling. Behovet av möjligheter till fortsatt lärande är stort, inte minst mot bakgrund av den digitala samhällsutvecklingen. För den som behöver kompetensutveckling finns det ett flertal offentliga utbildningsformer för vuxna, på olika nivåer och med olika upplägg, inriktning och omfattning. Som exempel kan nämnas den yrkesinriktade utbildningen, som planeras utifrån regionala behov och med regionala aktörer. Förutom den utveckling som sker inom de redan etablerade utbildningsformerna vill utskottet också påminna om pågående försöksverksamheter som sätt att ytterligare utveckla och bredda utbildningsmöjligheterna. Det finns även utredningsförslag som berör frågan om kompetensförsörjning liksom pågående utredningar som anknuter till detta.

Av den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (januari 2019) framgår bl.a. att möjligheterna till omställning ska förstärkas och arbetsgivarnas behov av arbetskraft med rätt utbildning förbättras. Kunskapslyftet ska byggas ut och möjligheten att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna ska utökas. Tillgången till högre utbildning i hela landet ska öka och möjligheterna till distansutbildning ska stärkas. I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 redovisas bl.a. att Kunskapslyftet ska byggas ut, att studiemedelssystemet ska göras mer generöst för äldre som vill vidareutbilda sig eller omskola sig och att utvecklingstid ska införas för att möjliggöra kompetensutveckling.

Mot bakgrund av ovanstående finner inte utskottet anledning att föreslå riksdagen att vidta åtgärder med anledning av yrkandena om utbud av vuxenutbildning. Därmed avstyrks motionerna 2018/19:157 (SD) yrkande 2, 2018/19:166 (SD) yrkande 3, 2018/19:375 (SD) yrkande 4, 2018/19:668 (V) yrkande 4, 2018/19:975 (M), 2018/19:1056 (S) yrkande 2, 2018/19:1121 (SD) yrkande 48, 2018/19:1161 (S), 2018/19:1179 (S) yrkandena 1–2, 2018/19:1180 (S), 2018/19:1186 (S), 2018/19:1281 (SD) yrkande 23, 2018/19:1308 (S) yrkande 2, 2018/19:1437 (M) yrkande 7, 2018/19:1513 (M), 2018/19:2001 (S), 2018/19:2019 (S), 2018/19:2114 (S), 2018/19:2385 (C), 2018/19:2735 (KD) yrkande 4, 2018/19:2807 (M) yrkande 20, 2018/19:2841 (C) yrkande 23 och 2018/19:2896 (M) yrkande 29.

Yrkeshögskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om utbyggnad av yrkeshögskolan och fördelning av platser samt om utveckling av yrkeshögskolan.

Jämför reservation 11 (M), 12 (V) och 13 (C).

Motionerna

Utveckling av verksamheten

I motion 2018/19:1764 av Teresa Carvalho (S) efterfrågas en översyn av regelverket för avgiftsbelagda moment inom yrkeshögskolans verksamheter. Ansökningsförfarandet bör vara avgiftsfritt, enligt motionären.

I kommittémotion 2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 8 framförs att yrkeshögskolan behöver utvecklas ytterligare. Det bör t.ex. finnas bättre möjligheter för utbildningsanordnare att erbjuda preparandutbildningar för att ge fler behörighet. För att stärka yrkeshögskolan ytterligare bör godkännande av utbildningar som huvudregel omfatta fler än två utbildningsomgångar. I yrkande 9 framhålls att tillsyn och kvalitetssäkring av utbildningar bör utökas och utvecklas.

I partimotion 2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12 föreslås att Myndigheten för yrkeshögskolan får i uppdrag att särskilt granska studerandeflytandet på landets yrkeshögskoleutbildningar och lyfta fram goda exempel på bra former för studerandeflytande. I yrkande 13 föreslås att myndigheten får i uppdrag att kartlägga och utreda utbildningsanordnarnas arbete mot sexuella trakasserier. I yrkande 14 föreslår motionärerna att det utreds om rätt till hälsovård för studerande.

Utbyggnad och fördelning av platser

I motion 2018/19:1080 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S) efterfrågas fler yrkeshögskoleplatser i Blekinge.

I motion 2018/19:2676 av Laila Naraghi m.fl. (S) föreslås att Myndigheten för yrkeshögskolan fortsättningsvis ska ta hänsyn till regionala behov vid fördelning av yrkeshögskoleplatser.

I motion 2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 9 vill motionärerna se en utbyggnad av yrkeshögskolan.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 19 begärs en utredning om förutsättningarna för att bygga ut yrkeshögskolan. Ytterligare platser kan fås genom nya offentligt finansierade platser men också genom platser som finansieras av studieavgifter.

I motion 2018/19:115 av Jimmy Loord (KD) önskar motionären en bättre geografisk spridning av yrkeshögskoleutbildningarna.

Bakgrund och gällande rätt

Övergripande

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har enligt sin instruktion (2011:1162) i uppgift att verka för att behoven av eftergymnasial yrkesutbildning tillgodoses. I förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan anges att för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan krävs det bl.a. att utbildningen svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. En yrkeshögskoleutbildning kan alternativt medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället (1 kap. 3 § förordningen om yrkeshögskolan).

I lagen (2009:128) om yrkeshögskolan finns bestämmelser som syftar till att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd för eftergymnasiala yrkesutbildningar fördelas effektivt, att eftergymnasiala yrkesutbildningar håller hög kvalitet, och att behovet av eftergymnasiala yrkesutbildningar som avses leda till förvärsarbete för de studerande, eller till en ny nivå inom deras yrke, tillgodoses inom smala yrkesområden (1 §). Utbildningarna inom yrkeshögskolan ska bl.a. ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet. Utbildningarna ska också utvecklas och bedrivas i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare (6 §). Utbildningsanordnaren ska ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att anordna utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser (12 §).

Som huvudprincip gäller att en yrkeshögskoleutbildning som en utbildningsanordnare får statsbidrag eller särskilda medel för, ska vara avgiftsfri för de studerande. Undantag gäller för enstaka inslag som den studerande får betala ett obetydligt belopp för samt för lärvärktyg, t.ex. studiematerial. För yrkeshögskoleutbildning som en utbildningsanordnare inte får statsbidrag eller särskilda medel för, finns möjlighet att ta ut skäliga studerandeavgifter (9 §).

Utbyggnad

I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen att Kunskapslyftet skulle byggas ut så att det skulle omfatta omkring 93 000 utbildningsplatser 2021. Under 2018 beräknades Kunskapslyftet omfatta ca 78 000 statligt finansierade utbildningsplatser inom regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolan, folkhögskolan samt inom universitet och högskolor. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag. (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125). I riksdagens beslut om budgetåret 2019 antogs utskottets förslag om medel så att den tidigare

planerade utbyggnaden av utbildningsplatser inom yrkeshögskolan kan fortsätta (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104).

Beslut om utbildningar

Det är MYH som beslutar om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Beslutet ska avse en viss tid (1 kap. 4 § förordningen om yrkeshögskolan). Regeringen beslutar om det sammanlagda antalet årsplatser för sådana utbildningar för vilka statsbidrag eller särskilda medel inte lämnas. Årsplatserna fördelas av MYH som vid sitt beslut särskilt ska ta hänsyn till i vilken grad en utbildning i kvalitativt och kvantitativt hänseende svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft eller medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället. Dessutom ska myndigheten ta hänsyn till i vilken grad en utbildning finansieras av arbetslivet och har en utifrån arbetslivets behov lämplig regional eller nationell placering (1 kap. 6 § förordningen om yrkeshögskolan). För de utbildningar för vilka det kan ges statsbidrag eller särskilda medel ska myndigheten vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel särskilt ta hänsyn till i vilken grad en utbildning uppfyller ovannämnda aspekter (5 kap. 5 §). Generellt vid beslut ska myndigheten även beakta resultat från genomförd tillsyn, kvalitetsgranskning och uppföljning (1 kap. 6 § och 5 kap. 5 §). Förutom utbildningar inom yrkeshögskolan hanterar myndigheten även konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar samt tolkutbildningar inom folkbildningen.

Regeringen har uttalat att ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan i regel bör omfatta fler än två utbildningsomgångar. För att kunna ingå fleråriga ekonomiska åtaganden har MYH en s.k. bemyndiganderam som sträcker sig över flera år (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104).

För 2019 har MYH beslutat om nära 14 200 nya utbildningsplatser. Alla befintliga 16 utbildningsområden beviljas fler platser men områdena Samhällsbyggnad och byggteknik, Teknik och tillverkning och Data/it har prioriterats särskilt. Myndigheten anger att den eftersträvar en väl fungerande kompetensförsörjning i hela landet. Antalet utbildningsplatser ökar nu i nästan alla län. Vidare fortsätter andelen distansutbildningar att öka. Myndigheten redovisar att andelen utbildningar som har beviljats tre starter har ökat samtidigt som andelen som endast beviljats två starter har minskat (Många nya platser inom yrkeshögskolan, 29 januari 2019, www.myh.se).

Behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan

I 1 § förordningen (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan anges att den som anordnar en ordinarie utbildning inom yrkeshögskolan även får anordna en behörighetsgivande förutbildning. En

sådan syftar till att ge den studerande kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen.

Tillsyn och kvalitetsgranskning av yrkeshögskoleutbildningar

MYH har enligt sin instruktion (2011:1162) tillsynsansvar över utbildningarna inom yrkeshögskolan och de utbildningar inom yrkeshögskolan som bedrivs som uppdragsutbildningar. Myndigheten ska också granska kvaliteten i dessa utbildningar samt granska anordnarnas kvalitetsarbete. Tillsynen och kvalitetsgranskningen ska genomföras med utgångspunkt i en behovsanalys och avse enskilda utbildningar. Kvalitetsgranskningen kan därutöver ha en övergripande karaktär utifrån olika teman. Inom ramen för sin tillsyn ska myndigheten lämna råd och vägledning till utbildningsanordnaren (4 §–4a § MYH:s instruktion). Av MYH:s årsredovisning 2018 framgår att myndigheten genomför både inledande tillsyner och etableringsstöd, bl.a. hos nya utbildningsanordnare. Under 2018 har myndigheten utvecklat den tidigare regelbundna tillsynen mot en mer fördjupad tillsyn. Myndigheten genomför även tillsyn på förekommen anledning. Under 2019 ska myndigheten bredda tillsynsverksamheten genom att med utgångspunkt i fördjupad tillsyn utveckla metoder för tematisk tillsyn och även ytterligare utveckla metoderna för tillsyn på förekommen anledning.

Myndigheten redovisar vidare att de kvalitetsgranskningar som görs utgår från ett antal kvalitetskriterier. Inom granskningsområdet Lärande finns t.ex. ett kvalitetskriterium som tar upp att utbildningens organisation och resurser ska ge de studerande förutsättningar att nå utbildningens mål. Ett annat kriterium handlar om att utbildningens pedagogik ska ge de studerande förutsättningar att nå utbildningens mål. Under 2018 användes ett preliminärt kriterium för utbildningsanordnarnas värdegrundsarbete utifrån mångfald, likabehandling och jämställdhet mellan könen. Detta kriterium kommer nu att ingå permanent, och därmed finns det tolv kvalitetskriterier. Inom ramen för en kvalitetsgranskning tas synpunkter från de studerande in via enkäter och intervjuer.

Utifrån bedömningarna av de granskade utbildningarna graderas utbildningarna på en fyrgradig skala. Från och med 2019 kommer myndigheten att även arbeta med uppföljande kvalitetsgranskningar. MYH redovisar i en rapport i januari 2019 det samlade resultatet från myndighetens kvalitetsgranskningar 2018. Av de 79 granskade utbildningarna bedömdes 52 hålla en hög eller en mycket hög kvalitet. Enligt MYH kan rapporten bidra till att förbättra och utveckla kvaliteten i utbildningarna, men även fungera som en vägledning för anordnarna och ge stöd i arbetet med att bedriva utbildning med hög och jämn kvalitet (Årsredovisning 2018, MYH, Resultat av kvalitetsgranskningen 2018, MYH).

Sakpolitisk överenskommelse och regeringsförklaring

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna från januari 2019 anges i punkten 14 att möjligheterna till omställning ska förstärkas och arbetsgivarnas behov av arbetskraft med rätt utbildning förbättras. Kunskapslyftet ska byggas ut, inklusive högskola, yrkeshögskola, vuxenutbildning och yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning. Möjligheten att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna ska utökas och mer generösa villkor för detta ska ges inom studiemedelssystemet. Utvecklingstid i upp till ett år ska införas för att möjliggöra kompetensutveckling hos den enskilde. I punkten 23 anges att tillgången till högre utbildning i hela landet ska öka och möjligheterna till distansutbildning ska stärkas.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anges bl.a. att Kunskapslyftet ska byggas ut och tillgången till högre utbildning och distansutbildning ska öka i hela landet, studiemedelssystemet ska göras mer generöst för äldre som vill vidareutbilda sig eller omskola sig och utvecklingstid ska införas för att möjliggöra kompetensutveckling m.m.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har redovisat har riksdagen beslutat om en satsning på utbyggnad av utbildningsplatser för vuxna, inte minst inom yrkeshögskolan. I den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna har också de deltagande partierna slagit fast att en utbyggnad ska ske av yrkeshögskolan. Utskottet vill också uppmärksamma att myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) redovisar en positiv trend med fler utbildningar som kan beviljas flera omgångar, vilket stärker förutsättningarna för anordnarna att utveckla utbildningarna. Utskottet ser positivt på den utveckling som myndigheten redovisar med att sträva mot en väl fungerande kompetensförsörjning i hela landet vid beslut om nya utbildningar och utbildningsplatser. Utskottet noterar också att antalet utbildningsplatser nu ökar i nästan alla län och att andelen distansutbildningar fortsätter att öka.

Utskottet kan också konstatera att MYH bedriver ett aktivt arbete med tillsyn och kvalitetsgranskning och att myndigheten arbetar med att ytterligare utveckla metoder och arbetssätt för dessa verksamheter. Utskottet noterar också att flera av kriterierna för kvalitetsgranskning på olika sätt berör de studerandes möjligheter till lärande och att ett ytterligare kriterium har tillkommit som berör frågor om värdegrundsarbete.

Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2018/19:115 (KD), 2018/19:1080 (S), 2018/19:1437 (M) yrkande 9, 2018/19:1760 (V) yrkandena 12–14, 2018/19:1764 (S), 2018/19:2676 (S), 2018/19:2825 (M) yrkandena 8–9 och 2018/19:2841 (C) yrkande 19.

Validering av utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om validering av utbildning.
Jämför reservation 14 (KD) och 15 (L).

Motionerna

I motion 2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 10 efterfrågas utökade möjligheter att validera kompetens som man fått genom dataspelande och e-sportande.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 47 framförs att valideringsverksamheten måste förbättras. Det gäller såväl samordning som kvalitet på valideringen av akademiska kunskaper och arbetslivserfarenheter. Även handläggningstiderna bör enligt motionärerna kortas, t.ex. för läkare med utländsk examen.

I partimotion 2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5 påtalas vikten av vuxenutbildning och validering, t.ex. för nyanlända. Vuxenutbildningen måste i högre grad utgå från varje individs behov, och kvaliteten i undervisningen behöver förbättras. Likaså behöver valideringsverksamheten utvecklas, enligt motionärerna, bl.a. för samtliga utbildningsnivåer och mot fler kvalifikationer.

Bakgrund och gällande rätt

Regeringen tillsatte i november 2015 en nationell delegation, Valideringsdelegationen 2015–2019, med uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom validering på den nationella och regionala nivån (dir. 2015:120). Delegationen lämnade i mars 2017 delbetänkandet En nationell strategi för validering (SOU 2017:18) och i april 2018 delbetänkandet Validering i högskolan (SOU 2018:29). Den övergripande målsättningen för utvecklingsarbetet anges i delegationens första delbetänkande (SOU 2017:18). Den innebär bl.a. att fler individer ska få sin kompetens validerad. Validering ska vara tillgängligt i hela landet, på samtliga nivåer i utbildningssystemet och mot en större bredd av kvalifikationer i arbetslivet. Validering som väg till en kvalifikation ska ha lika hög legitimitet som formell utbildning.

Valideringsdelegationen fick i augusti 2018 i tilläggsuppdrag att föreslå en övergripande definition för validering som utgår från Europeiska unionens råds rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande (dir. 2018:101). I tilläggsuppdraget ingår även att analysera och ta ställning till hur den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) kan användas för att stärka samspelet mellan validering och utbildningsinsatser av olika aktörer.

Delegationen presenterar årligen en samlad uppföljning av omfattningen av validering till regeringen. Delegationens samtliga uppdrag kommer att rapporteras till regeringen i december 2019.

Det är flera myndigheter som arbetar med validering. Några exempel är Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) och Universitets- och högskolerådet (UHR). MYH har enligt sin instruktion (2011:1162) i uppgift att främja användningen och utvecklingen av validering inom de utbildningar som myndigheten ansvarar för och att stödja branscherna i deras arbete med att utveckla och kvalitetssäkra samt informera om modeller för validering (6 §). Myndigheten driver bl.a. Branschnätverket för validering, där representanter för branscher, arbetsmarknadens parter och olika myndigheter deltar (www.myh.se). UHR har enligt sin instruktion (2012:811) i uppgift att ansvara för bedömning av utländska utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå. Myndigheten ska även utföra de uppgifter som följer av förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer (§§ 5–6). Vidare ska universitet och högskolor enligt högskoleförordningen (1993:100) bedöma reell kompetens för behörighet till högskolestudier och för tillgodoräknande av kunskap och färdigheter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill betona vikten av validering, både för den enskilde och för samhället. Genom en utvecklad validering kan den enskilde utnyttja tidigare utbildning och erfarenheter för att komma vidare i yrkeslivet, och samhällets behov av arbetskraft kan mötas. Det är många gånger komplicerat att validera och bedöma reell kompetens men det är många aktörer som arbetar aktivt med att utveckla denna verksamhet. Valideringsdelegationen kommer att slutrapportera sina uppdrag i december 2019. Utskottet vill inte föregripa det pågående arbetet inom området. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:2552 (C) yrkande 10, 2018/19:2893 (KD) yrkande 47 och 2018/19:2923 (L) yrkande 5.

Svenska för invandrare (sfi) m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sfi-undervisning, utveckling av sfi-utbildningen, kunskaps- och resultatkrav inom sfi samt sfi för asylsökande.

Jämför reservation 16 (M, C, KD, L), 17 (M), 18 (C), 19 (M), 20 (L) och 21 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 8 framförs att sfi-undervisningen bör utvecklas. Motionärerna menar att detta kan göras genom att eleverna får individuella prestationsplaner, nivåindelningen förbättras och att sfi-anordnarna ersätts efter resultat. I yrkande 9 föreslår motionärerna att möjligheterna att lära sig yrkessvenska på jobbet liksom att kombinera sfi och yrkesvux ska förstärkas.

I motion 2018/19:1054 av Per-Arne Håkansson (S) uppmärksammas sfi-lärarna. Enligt motionären bör dessa lärare omfattas av samma satsningar på kompetensutveckling och löneutveckling som övriga lärargrupper.

I motion 2018/19:2115 av Teres Lindberg (S) menar motionären att en översyn av resurssättningen till sfi behövs.

I partimotion 2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 anges att det behöver ställas högre krav på deltagare i sfi. Motionärerna menar att varje person som påbörjar sfi ska ha en individuell prestationsplan med beräknad tidsram för studierna. Förslaget om individuell prestationsplan behandlas även i kommittémotion 2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5.

I kommittémotion 2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 11 krävs att syftet med utbildningsformen sfi ska förtydligas i skollagen. Målet är att den studerande ska etablera sig på arbetsmarknaden. I samma motion yrkande 12 förespråkas att nyanlända med gymnasial utbildning ska kunna kombinera sfi med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering.

I motion 2018/19:1533 av Lotta Olsson (M) önskar motionären att möjligheten till sfi-undervisning för asylsökande ska ses över.

I kommittémotion 2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 13 uppmärksammas möjligheten att höja kvaliteten i sfi-utbildningen genom en resultatbaserad sfi-peng och ötkad undervisningstid. Motionärerna vill även se en mer yrkesanpassad sfi-undervisning.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 26 framförs att det bör införas ett krav om att en asylsökande som är över 18 år ska delta i 15 timmars sfi liksom 9 timmars samhällsorientering i veckan.

I partimotion 2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10 efterfrågas ökade krav på studerande i sfi vad gäller deltagande och resultat.

Bakgrund och gällande rätt

Övergripande

Utbildning i sfi var tidigare en egen skolform inom skolväsendet men ingår sedan den 1 juli 2016 i skolformen kommunal vuxenutbildning (20 kap. skollagen). Utbildning i sfi syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Utbildningen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar (20 kap. 4 § tredje stycket). Utbildning i sfi ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Huvudmannen ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov (20 kap. 24 §).

Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i sfi kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning (20 kap. 25 § första stycket). Huvudmannen ska också verka för att utbildning i sfi kan bedrivas under tid då eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av sjukdom, skada eller föräldraledighet och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården (20 kap. 25 § andra stycket). Utbildningen ska kunna kombineras med förvärvsarbete (20 kap. 26 §). Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen. Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader. Varje kommun ska också aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen (20 kap. 29 §). Hemkommunen är även skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning i sfi erbjuds studie- och yrkesvägledning (20 kap. 30 §).

En person har rätt att delta i utbildning i sfi fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge (20 kap. 31 § skollagen). Av skollagen 29 kap. 2 och 3 §§ framgår att asylsökande inte har rätt till utbildning i sfi.

Yrkesanpassade sfi-utbildningar

Inom statsbidraget för regional yrkesinriktad vuxenutbildning enligt förordningen (2016:937) finns avsatta medel för yrkesvuxutbildning för elever inom

sfi och svenska som andraspråk på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning samt för lärlingsutbildning för elever inom sfi och svenska som andraspråk på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (regleringsbrev 2019, Skolverket).

Svenska från dag ett m.m.

Utanför den kommunala vuxenutbildningen med sfi finns även annan språkverksamhet. Sedan 2015 har statsbidrag lämnats till studieförbunden för särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända, för verksamheten Svenska från dag ett. 2016 utökades satsningen till att omfatta folkhögskolor och samtidigt utökade studieförbunden sin verksamhet med aktiviteten Vardagssvenska. Satsningen regleras i förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Syftet med satsningen är att erbjuda målgruppen en meningsfull sysselsättning i väntan på asylbesked eller kommunplacering och samtidigt påskynda etableringen för de individer som får uppehållstillstånd (1 §). Statsbidrag får lämnas för avgiftsfria verksamheter som syftar till att stärka kunskaper i svenska språket och om samhället och till att främja deltagande i arbets- och samhällslivet för asylsökande och för personer som har fått uppehållstillstånd och bor i Migrationsverkets anläggningsboende (3 §).

Utanför kommunal vuxenutbildning ligger även den samhällsorientering enligt lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare som kommunerna ansvarar för att erbjuda. Enligt den anknytande förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare syftar samhällsorienteringen till att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. I förordningen finns angett särskilda områden som deltagarna ska utveckla kunskap om och vilka praktiska frågor som ska tas upp om att leva i Sverige. (prop. 2018/19:1 utg.omr. 13).

Sedan den 1 februari 2017 har länsstyrelserna i uppdrag att samordna tidiga insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Med insatser avses verksamhet som har till syfte att främja kunskaper i svenska språket och kunskaper om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden samt till att främja hälsa (2 §).

Utbildningsinsatser inom etableringsuppdraget

Enligt den migrationsöverenskommelse som slöts 2015 mellan regeringen och Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna skulle en utbildningsplikt ses över för personer som kommer till Sverige senare i livet och som inte uppnått grundskolekompetens. Skolverket fick därför i uppdrag att se

över den kommunala vuxenutbildningens förmåga att möta behov och förutsättningar hos framför allt nyanlända med kort utbildning (pressmeddelande 27 juni 2017, Arbetsmarknadsdepartementet). Skolverket har tagit fram ett stödmaterial till kommunerna för utbildning anpassad till främst personer i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag som är nyanlända och har kort utbildning. Skolverket har också reviderat kursutbudet inom komvux på grundläggande nivå (prop. 2018/19:1, utg.omr. 14).

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för insatser för vuxna nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet (etableringsuppdraget). Från och med den 1 januari 2018 gäller lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. I den anknytande förordningen (2017:820) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare finns bestämmelser om etableringsprogrammet som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet (2 §). Inom ramen för etableringsprogrammet ska nyanlända ta del av sfi eller motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 24 kap. skollagen, och samhällsorientering enligt lagen (2013:156) om samhällsorientering så snart som möjligt efter det att en individuell handlingsplan har upprättats (12 §). Den nyanlända kan också ta del av utbildning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasial nivå, särskild utbildning för vuxna eller motsvarande utbildning inom folkhögskolan, eftergymnasial utbildning, bristyrkesutbildning m.m. och andra insatser som kan påskynda den nyanländes etablering i arbets- och samhällslivet (13 §).

Sfi-lärare

Utredningen om bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner (U 2016:06) hade i uppdrag att bl.a. föreslå hur lärarförsörjningen till sfi-utbildningen ska säkras (dir. 2016:76). Utredningen redovisade sina förslag i ett delbetänkande den 8 juni 2017 (SOU 2017:51) och i sitt slutbetänkande Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling (SOU 2018:17) i mars 2018. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, förkortad Kliva (se nedan) ska överväga satsningar för att öka kompetensen hos de många obehöriga lärare som undervisar inom sfi (dir. 2018:73).

Skolverket har i uppdrag att svara för genomförandet av satsningen Lärarlyftet II. Satsningen Lärarlyftet II syftar till att lärare ska bli behöriga i alla skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Skolverket har haft ett särskilt fokus på att möta den ökade efterfrågan på kurser i ämnet svenska som andraspråk (Årsredovisning 2017, Skolverket). Uppdraget ska redovisas årligen 2019 och 2020 (bilaga till regleringsbrev för 2019 Skolverket).

Skolverket fördelar statsbidrag enligt förordning (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande samt enligt förordning (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

Utveckling av sfi m.m.

Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, förkortad Kliva (U 2018:01) har bl.a. i uppdrag att utreda behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sfi i kombination med annan utbildning. Syftet är att analysera förutsättningarna för att sfi-elever ska kunna erbjudas en utbildning av god kvalitet som motsvarar elevernas behov och förutsättningar samt att förbättra genomströmningen inom sfi och underlätta övergången till och kombinationer med andra vuxenutbildningar. Syftet är även att utreda hur utbildning kan erbjudas för nyanlända som omfattas av utbildningsplikt.

Utredaren ska bl.a. utreda och föreslå hur det kan säkerställas att kommuner erbjuder individanpassad utbildning för nyanlända som ska ta del av sfi och annan utbildning enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Utredaren ska vidare bl.a. undersöka hur stödåtgärder och andra insatser kan användas för att elever ska nå målen med utbildning och i högre grad kunna kombinera sfi med annan vuxenutbildning. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2019 (dir. 2018:73, 2019:3).

Sakpolitisk överenskommelse och regeringsförklaring

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna från januari 2019 anges i punkten 40 att nyanlända ska komma in snabbare på arbetsmarknaden. En svensk nystart ska införas i form av ett integrationsår med intensiv yrkessvenska, yrkesförberedande och yrkesinriktad sfi kombinerat med korta utbildningar och praktik inom samma yrkeskategori, intensiv praktik inom bristyrken m.m. Samhällsintroduktion och undervisning i svenska blir obligatoriskt från dag ett. Sfi-undervisningen ska förbättras genom en individuell prestationsplan och ökad nivåindelning. En utredning ska tillsättas om en sfi-peng baserad på uppnådda språkresultat. Det behövs också ett kvalitetslyft vad gäller sfi, både av kommunala och fristående aktörer. Möjligheterna att lära sig yrkessvenska på jobbet samt att kombinera sfi och yrkesvux ska förstärkas m.m.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anges bl.a. att ett integrationsår ska införas, med bl.a. intensiv yrkesinriktad svenskundervisning. Vidare anges att sfi kan stärkas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i den uppfattning som flera motionärer framför om vikten av kvalitet i utbildningen svenska för invandrare (sfi) liksom om utvecklade möjligheter att kunna utveckla lärandet i det svenska språket. Utskottet kan samtidigt konstatera att det pågår många insatser och aktiviteter i detta avseende samt att ett flertal utredningar arbetar med de frågor som många av motionärerna uppmärksammar. I den överenskommelse som träffades i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna fokuserades frågan om lärande av svenska, och ett flertal åtgärder ska genomföras i detta syfte. I regeringsförklaringen anges särskilt bl.a. att utbildningen svenska för invandrare ska stärkas.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:1054 (S), 2018/19:1533 (M), 2018/19:2115 (S), 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkandena 8–9, 2018/19:2825 (M) yrkandena 11–12, 2018/19:2836 (M) yrkande 5, 2018/19:2842 (C) yrkande 13, 2018/19:2893 (KD) yrkande 26, 2018/19:2918 (M) yrkande 12 och 2018/19:2923 (L) yrkande 10.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. jobbsprånget, gymnasiekurser inom Kriminalvården och eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Jämför reservation 22 (M), 23 (M) och 24 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 13 uppmärksammas satsningen Jobbsprånget. Motionärerna menar att eftersom resultaten är positiva bör satsningen förstärkas.

I kommittémotion 2018/19:2867 av Tomas Tobé m.fl. (M) yrkande 9 föreslås att Kriminalvården får i uppdrag att öka antalet yrkeskurser som leder till yrkesförberedande gymnasieexamen.

I motion 2018/19:1538 av Lotta Olsson (M) framförs att möjligheten att införa bakgrundskontroller av dem som utbildar sig för att hantera sprängämnen bör ses över.

I motion 2018/19:1626 av Lotta Olsson (M) föreslås att en certifiering bör införas för yrket personlig tränare.

I kommittémotion 2018/19:2860 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 10 efterfrågas ökade möjligheter till eftergymnasial utbildning för människor med intellektuell funktionsnedsättning.

Bakgrund och gällande rätt

Jobbsprånget

Jobbsprånget är ett praktikprogram som erbjuder fyra månaders praktik till ny-anlända akademiker. Syftet med programmet är att tillvarata kompetensen och påskynda introduktionen till den svenska arbetsmarknaden. Jobbsprånget drivs av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och riktar sig till ny-anlända ingenjörer, arkitekter, naturvetare och ekonomer. De sökande ska vara inskrivna på Arbetsförmedlingen. Tillväxtverket har i uppdrag att förmedla medel för satsningen till IVA.

Utbildningar inom Kriminalvården

I 24 kap. 10 § skollagen finns bestämmelser om att Kriminalvården ansvarar för utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna för intagna i kriminalvårdsanstalt. I förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning anges att rektorn ansvarar för att en individuell studieplan upprättas för varje elev som deltar i sådan utbildning. Inom utbildningen ska det bl.a. finnas nationella kurser och orienteringskurser (5 kap. 6–7 §§).

Kriminalvården har en egen utbildningsorganisation, Lärcentrum, med utbildningschef, rektorer och lärare. De intagna kan gå en yrkesutbildning, t.ex. svetsutbildning, truckutbildning, verkstadsmekanisk utbildning och trädgårdsutbildning. Det finns också teoretiska kurser på grund- och gymnasienivå. Några få läser på högskole- och universitetsnivå (www.kriminalvarden.se). I samarbete med Arbetsförmedlingen bedrevs 20 arbetsmarknadsutbildningar på 18 anstalter under 2018. Kriminalvården arbetar med att öka tillgängligheten och genomströmningen i vuxenutbildningen, bl.a. genom att möjliggöra till distansstudier för yrkesutbildning på gymnasial nivå (Årsredovisning 2018, Kriminalvården).

Eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning

I 1 kap. 8 § högskolelagen anges att högskoleutbildning på grundnivå väsentligen ska bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. I 5 § lagen om yrkeshögskolan anges att en utbildning inom yrkeshögskolan också ska bygga på sådana kunskaper. Gymnasiesärskolan och särvux ger därmed inte i sig behörighet till högskoleutbildning eller yrkeshögskoleutbildning. Det finns möjlighet till fortsatt lärande efter gymnasiesärskolan och särvux, bl.a. inom folkhögskolan, vilken är den vanligaste utbildningsformen efter gymnasiesärskolan.

Riksdagen gjorde under riksmötet 2016/17 ett tillkännagivande med anledning av motionsyrkanden om eftergymnasial utbildning för särskoleelever (bet. 2016/17:UbU16, rskr. 2016/17:249). I tillkännagivandet angav riksdagen som sin mening att regeringen särskilt borde se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan

förbättras. Den pågående Komvuxutredningen (dir. 2017:21) fick därefter den 13 december 2017 i tilläggsdirektiv att se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras (dir. 2017:125).

Komvuxutredningen lämnade sitt slutbetänkande i augusti 2018 och föreslog bl.a. att särskild utbildning för vuxna (sär vux) upphör att gälla som egen skolform. Utredningens bedömning är att utformningen av fortsatta studier för individer med intellektuell funktionsnedsättning ska sträva efter ett inkluderande förhållningssätt. Utredningen föreslår bl.a. att förordningen (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd ändras så att universitet och högskolor ska kunna få statsbidrag för kostnader för sådant stöd som erbjuds studerande med intellektuell funktionsnedsättning. Vidare föreslås att detta statsbidrag även får lämnas till anordnare av yrkeshögskoleutbildningar samt till kommuner i samband med gymnasial komvux (SOU 2018:71). Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet framhöll i betänkande 2018/19:UbU15 att det är viktigt att det finns goda förutsättningar för elever med en intellektuell funktionsnedsättning att studera efter avslutad gymnasieutbildning. Utskottet betonade även, i likhet med Komvuxutredningen, vikten av att utformningen av fortsatta studier för individer med intellektuell funktionsnedsättning ska sträva efter ett inkluderande förhållningssätt. Utskottet ser positivt på att frågan om ökade möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning är under beredning i Regeringskansliet och vill inte föregripa detta arbete. Vad gäller övriga frågor finner utskottet inte skäl att föreslå att några åtgärder vidtas. Därmed avstyrks motionerna 2018/19:1538 (M), 2018/19:1626 (M), 2018/19:2825 (M) yrkande 13, 2018/19:2860 (C) yrkande 10 och 2018/19:2867 (M) yrkande 9.

Reservationer

1. Kvalitet och valfrihet inom vuxenutbildningen, punkt 1 (M, C, KD, L)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Jimmy Loord (KD), Mats Persson (L), Noria Manouchi (M), Joar Forssell (L) och Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 12 och bifaller delvis motion

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 30.

Ställningstagande

Vi vill att kvaliteten på vuxenutbildningen förbättras samt att valfriheten inom den ökar. För att korta vägarna till jobb behövs det större flexibilitet och valmöjligheter för individen vad gäller vuxenutbildning, samtidigt som det är viktigt att alla utbildningar håller hög kvalitet. Kvaliteten på utbildningsanordnare i vuxenutbildningen som står under offentlig tillsyn bör öka, bl.a. genom att man ser över hur ersättningssystemet kan göras prestationsbaserat samt verkar för att den studerande i högre grad kan få välja bland olika anordnare.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. Granskning och tillsyn av vuxenutbildningen, punkt 2 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 10 och

2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 7 och

avslår motionerna
2018/19:553 av Maria Nilsson (L),
2018/19:554 av Maria Nilsson (L) och
2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkandena
1 och 2.

Ställningstagande

I dag görs systematiserad tillsyn av vuxenutbildningen endast på huvudmannanivå. Vi menar att avsaknaden av en fullständig bild äventyrar utbildningens kvalitet och likvärdighet. För att främja detta bör Skolinspektionen få i uppdrag att granska den kommunala vuxenutbildningen även på enhetsnivå, i likhet med den granskning som görs av grund- och gymnasieskolor.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Ersättningsmodell för vuxenutbildningen, punkt 3 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och
Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 6 och
avslår motion

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 3.

Ställningstagande

Undervisningen inom vuxenutbildningen bör vara av hög kvalitet och det bör finnas en mångfald av aktörer. Det är då viktigt att ersättningen till anordnarna är utformad så att den ger incitament till att uppnå detta. I dag beräknas ersättning utifrån deltagartimmar eller närvaro men vi anser att ersättningen i stället ska beräknas utifrån uppnådda elevresultat.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Behov och utbud av vuxenutbildning, punkt 4 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 20 och avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:975 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 2,

2018/19:1161 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1179 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1180 av Johan Andersson m.fl. (S),

2018/19:1186 av Elin Gustafsson m.fl. (S),

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 7,

2018/19:2001 av Denis Begic (S),

2018/19:2019 av Johanna Haraldsson (S),

2018/19:2114 av Emilia Töyrä m.fl. (S) och

2018/19:2385 av Anders Åkesson och Lars Thomsson (båda C).

Ställningstagande

Vi vill se reformer för att anpassa utbildningsväsendet bättre till arbetsmarknadens efterfrågan och yrkesverksammas behov av omställning och kompetensutveckling. Vi vill utveckla yrkeshögskolan. Yrkeshögskolan är en viktig del i det livslånga lärandet och möjliggör både kompetensutveckling och karriärväxling. Tillgängligheten för yrkesverksamma behöver dock förbättras. Fler fristående kurser samt kurser på deltid och distans behöver inrättas. För att underlätta karriärbyten till bristyrken bör det också finnas möjlighet för utbildningsanordnare att erbjuda preparandutbildningar så att fler kan bli behöriga till yrkeshögskolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Behov och utbud av vuxenutbildning, punkt 4 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna

2018/19:975 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 2,

2018/19:1161 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1179 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1180 av Johan Andersson m.fl. (S),

2018/19:1186 av Elin Gustafsson m.fl. (S),

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 7,

2018/19:2001 av Denis Begic (S),

2018/19:2019 av Johanna Haraldsson (S),

2018/19:2114 av Emilia Töyrä m.fl. (S),

2018/19:2385 av Anders Åkesson och Lars Thomsson (båda C) och

2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 20.

Ställningstagande

I och med att gymnasieskolan är uppdelad mellan studieförberedande och yrkesinriktade program krävs det enligt vår mening att den kommunala vuxenutbildningen är väl utbyggd. Ungdomar som vill kunna byta inriktning ska ha en reell möjlighet att läsa in ämnen som behövs för tillträde till högre utbildning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

6. Yrkesvux och vuxenutbildningspeng, punkt 5 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 23.

Ställningstagande

Jag vill se över hur yrkesvux kan stärkas för att förbättra kompetensförsörjningen. Jag anser att yrkesvux är en viktig komponent i arbetslivets kompetensförsörjning för dem som saknar gymnasieutbildning eller som har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras. Vi vill också se ett system med vuxenutbildningspeng i hela landet. Det är negativt att studenter inom komvux och yrkesvux är hänvisade till kommunen eller till de utbildningsanordnare kommunen har valt att upphandla. Vi menar att det ska vara möjligt att själv välja var man vill läsa sin utbildning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

7. Särskilda utbildningar, punkt 6 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 29 och avslår motionerna

2018/19:157 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2,

2018/19:166 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2018/19:1121 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 48,

2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 23,

2018/19:1513 av Lotta Finstorp (M) och

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi efterfrågar en bred översyn över ett antal yrkesutbildningar. Det handlar om utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen och inom viltvården, i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan. En översyn skulle ta upp behovet av utvecklad samverkan med branscherna, ökade inslag av praktik, större del av spjutspetsinriktning. I vissa branscher behövs också en bättre anpassning till verksamheternas säsongsmässiga skiftningar. En översyn av dessa frågor skulle göra det lättare att utforma utbildningar som stärker kompetensförsörjningen inom primär- och livsmedelsproduktionen, och som tydligare leder till jobb.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

8. Särskilda utbildningar, punkt 6 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:157 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2,

2018/19:166 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:1121 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 48 och

2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 23 och
avslår motionerna

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2018/19:1513 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 4 och

2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 29.

Ställningstagande

Vi önskar satsningar på utbildningar för att tillgodose de behov som finns inom ett antal branscher. Det behövs satsningar på utbildningar som är kopplade till gruvnäringen, och antalet utbildningsplatser med inriktning mot gruv- och mineralverksamhet behöver ökas. I de fall det är möjligt bör också sådan utbildning förläggas nära de orter där gruvnäringen bedrivs. Genom att utnyttja de tekniska möjligheter som finns för t.ex. distansutbildning borde detta vara möjligt.

Vi vill också se en förstärkning av utbildningsinsatser kopplade till stålindustrin. Stålindustrin är högteknologisk och det är av yttersta vikt att utbildningsväsendet bidrar till att förse industrin med rätt kompetens. Vi menar att det bedrivs alltför svaga utbildningsinsatser inom ämnen som t.ex. metallurgi. Utbildningarna bör kunna förläggas nära produktionsorterna genom distansutbildning.

Både inom åkerinäringen och inom bussbranschen prognosticeras en brist på arbetskraft. Antalet utbildningsplatser för yrkesförare bör därför utökas inom gymnasieskolan och inom olika former av vuxenutbildning.

Skogsindustrins företrädare har under ett antal år påtalat svårigheten att rekrytera kunnig personal på olika nivåer i företagen, särskilt svårt är det i glesbygden. Vi vill att rekryteringsbehovet utreds och att utbildningsplatser

sedan tillförs för detta behov. Utbildningarna bör i möjligaste mån förläggas utanför de största städerna.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Särskilda utbildningar, punkt 6 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna

2018/19:157 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2,

2018/19:166 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:1121 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 48,

2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 23,

2018/19:1513 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 4 och

2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 29.

Ställningstagande

På senare tid har det inrättats ett flertal elev- och lärarassistentutbildningar. Jag tycker att det är bra att de som avlastar lärarna har kompetens för att arbeta med barn och i en skola. Jag menar dock att de aktuella utbildningarna bör utredas och utvärderas för att säkerställa att de studerande får relevanta kunskaper.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

10. Särskilda utbildningar, punkt 6 (KD)

av Jimmy Loord (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 4 och

avslår motionerna
2018/19:157 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2,
2018/19:166 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 3,
2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,
2018/19:1121 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 48,
2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 23,
2018/19:1513 av Lotta Finstorp (M) och
2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 29.

Ställningstagande

Det behövs fler utbildningar inom besöksnäringen. Besöksnäringen skulle kunna utvecklas ytterligare i hela landet men då krävs regionala satsningar på utbildning och kompetensutveckling inom yrkesvux och yrkeshögskolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Utveckling av yrkeshögskolan, punkt 7 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 8 och 9 samt avslår motionerna

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12–14 och

2018/19:1764 av Teresa Carvalho (S).

Ställningstagande

Vi ser behov av fortsatta reformer av yrkeshögskolan. Yrkeshögskolan är viktig för möjligheterna att rekrytera personer som har ett kvalificerat yrkeskunnande, men den är också viktig för individens möjlighet att skaffa sig yrkeskunskaper som är efterfrågade på arbetsmarknaden.

Ur arbetslivssynpunkt behöver yrkeshögskolan bli mer långsiktig, och för individen är det viktigt att den blir ett tydligare alternativ för yrkesutbildning efter gymnasieskolan. För att åstadkomma detta anser vi att yrkeshögskolans godkännande av utbildning som huvudregel bör omfatta fler än två utbildningsomgångar. Om utbildningar ska kunna få fler starter godkända i taget krävs en utökad och utvecklad tillsyn samt kvalitetssäkring. Kvalitetsgranskningen bör avse enskilda utbildningar och ske utifrån fastslagna kvalitetskriterier som kopplats till resultat och de studerandes

utveckling. Hur kvalitetskriterierna ska formuleras och exakt vilka parametrar för kvalitet och resultat som ska tas fram bör dock uppdras åt yrkeshögskolan.

För att underlätta för karriärbyten till bristyrken bör det också finnas bättre möjligheter för utbildningsarrangörer att erbjuda preparandutbildningar för att på så sätt ge fler behörighet till yrkeshögskolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Utveckling av yrkeshögskolan, punkt 7 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12–14 och avslår motionerna

2018/19:1764 av Teresa Carvalho (S) och

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Studerandeflytandet på landets yrkeshögskoleutbildningar bör ses över, och goda exempel på bra former för detta bör lyftas fram. I dag saknar de studerande på yrkeshögskolan en egen nationell påverkansorganisation. Att de studerande har en rätt till inflytande är viktigt. De studerande måste känna sig trygga i att kunna gå samman för att synliggöra, och arbeta mot, missförhållanden.

Vidare bör utbildningsanordnarnas arbete mot sexuella trakasserier kartläggas och utredas. I samband med metoo-uppropet uppmärksammades missförhållanden på vissa yrkeshögskolor. Även om dessa fall hanterades korrekt väcker det frågor om det finns fungerande strukturer för att hantera sexuella trakasserier på yrkeshögskolorna.

Vidare bör regeringen utreda om att lägga till i förordning (2009:130) om yrkeshögskolan att de studerande har rätt till hälsovård. I dag har de som studerar på yrkeshögskolan inte samma rätt till hälsofrämjande stödinsatser som inom skolan och högskolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

13. Utbyggnad av yrkeshögskolan och fördelning av platser, punkt 8 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 19 och
avslår motionerna
2018/19:115 av Jimmy Loord (KD),
2018/19:1080 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),
2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 9
och
2018/19:2676 av Laila Naraghi m.fl. (S).

Ställningstagande

Jag vill att förutsättningarna för att bygga ut yrkeshögskolan ska utredas. För att svara på arbetsmarknadens efterfrågan på duktigt yrkesfolk menar jag att yrkeshögskoleutbildningarna måste byggas ut ytterligare. Detta kan göras genom att öka antalet platser, både genom nya offentligt finansierade platser men även genom att öka antalet platser som finansieras av studieavgifter. Redan i dag finns platser på yrkeshögskolan som är godkända att bedrivas men som inte ryms inom ramen för den finansierade verksamheten. Denna möjlighet borde kunna utvecklas ytterligare.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

14. Validering av utbildning, punkt 9 (KD)

av Jimmy Loord (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 47 och
avslår motionerna
2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 10 och
2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Valideringsverksamheten måste förbättras. Många människor har värdefulla kunskaper som har förvärvats genom lång yrkeserfarenhet eller utbildning i ett annat land. Dessa kunskaper måste tas till vara och till fullo kunna bedömas vid en rekrytering. Såväl samordning av och kvaliteten på valideringen av akademiska kunskaper och arbetslivserfarenheter måste förbättras och handläggningstiderna kortas.

Enligt Socialstyrelsen kommer även framöver läkare som är utbildade i andra länder utgöra ett viktigt tillskott till den svenska hälso- och sjukvården. På grund av den läkarbrist som råder bör alla tänkbara insatser genomföras för att snabbt få in utbildade läkare på arbetsmarknaden. Därför är det viktigt att påskynda valideringsprocessen för läkare med utländsk examen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

15. Validering av utbildning, punkt 9 (L)

av Mats Persson (L) och Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5 och avslår motionerna

2018/19:2552 av Rickard Nordin (C) yrkande 10 och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 47.

Ställningstagande

Vuxenutbildning är viktigt både utifrån möjligheten att byta yrkesbana och som port in till det svenska yrkeslivet för nyanlända, och utbildningen måste i högre utsträckning utgå från varje individs behov. Kvaliteten i undervisningen, både vad gäller grundläggande vuxenutbildning och gymnasienivå, liksom läraryrket måste förbättras långsiktigt.

Det är också centralt med en snabbare validering av människors kompetens då det kan bidra till att nyanlända kommer i jobb. Samtidigt är det en komplex verksamhet som kräver särskild uppmärksamhet. Det behövs åtgärder för att få till stånd långsiktiga och enhetliga valideringssystem som också är tillgängliga i hela landet, på samtliga nivåer i utbildningssystemet och mot en större bredd av kvalifikationer i arbetslivet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

16. Sfi-undervisningen m.m., punkt 10 (M, C, KD, L)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Jimmy Loord (KD), Mats Persson (L), Noria Manouchi (M), Joar Forssell (L) och Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Att kunna språket är avgörande för att bli en del av samhället och för att kunna komma in på arbetsmarknaden. Vi vill att sfi-undervisningen förbättras genom att eleverna ska få individuella prestationsplaner och att nivåindelningen i undervisningen utvecklas. Likaså bör sfi-anordnarna få ersättning utifrån elevernas resultat. Vi vill också att det ska vara större möjligheter att lära sig yrkessvenska på jobbet liksom att kombinera sfi och yrkesvux.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

17. Utveckling av sfi-utbildningen, punkt 11 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 12 och avslår motionerna

2018/19:1054 av Per-Arne Håkansson (S),

2018/19:2115 av Teres Lindberg (S) och

2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Vi vill att nyanlända med eftergymnasial utbildning ska kunna kombinera studier i svenska för invandrare med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

18. Utveckling av sfi-utbildningen, punkt 11 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 13 och avslår motionerna

2018/19:1054 av Per-Arne Håkansson (S),

2018/19:2115 av Teres Lindberg (S) och

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

En viktig nyckel för integration är språket. Kvaliteten i utbildningsformen svenska för invandrare, sfi, är otillräcklig. Den skulle kunna höjas genom att endast betala för resultat, genom att införa valfrihet för de studerande och öppna upp för konkurrens mellan nya potentiellt bättre utbildningsanordnare. Det är också viktigt att se över möjligheten att utöka undervisningstiden. Det är också viktigt att sfi-undervisningen blir mer yrkesanpassad.

Det bör vidare införas en sfi-peng. Alla som uppnår grundläggande krav ska få möjlighet att erbjuda sfi-undervisning. Den som ska lära sig svenska får sedan möjlighet att välja hos vilken utbildningsanordnare de vill studera, och utbildningsanordnaren får sedan betalt genom en sådan sfi-peng.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

19. Kunskaps- och resultatkrav inom sfi, punkt 12 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 11,

2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5 och

2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 och
avslår motion

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10.

Ställningstagande

Målet för utbildningen svenska för invandrare (sfi) bör vara att en individ etablerar sig på arbetsmarknaden. Genom utbildningen ska vägen till arbete bli kortare samtidigt som individen kan nå upp till arbetsmarknadens kompetenskrav. Syftet med sfi bör förtydligas i skollagen.

Som en del av etableringen läser de flesta personer som fått uppehållstillstånd i Sverige kurser i sfi i någon omfattning. Den som deltar i etableringsinsatser, däribland sfi-undervisning, kan få etableringsersättning. Ersättningen är kopplad till deltagande och inte prestation. Men dagens utformning av sfi-utbildningen fungerar till stor del ineffektivt. Många avbryter sina studier eller läser i många år utan att göra tillräckliga framsteg. Kraven behöver ställas högre på deltagarna. Varje person som påbörjar sfi ska ha en individuell prestationsplan som uppskattar tiden det kommer att ta att slutföra varje kurs och studievägen. Prestationsplanen ska utformas med hänsyn till den studerandes förkunskaper, såsom tidigare utbildning. Vid avbrutna studier eller studier som inte fullföljs med godkända studieresultat inom den angivna tidsramen, bör ett åtgärdssystem finnas. Det kan innebära att individer inledningsvis kan få en varning och sedan helt eller delvis indragen etableringsersättning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

20. Kunskaps- och resultatkrav inom sfi, punkt 12 (L)

av Mats Persson (L) och Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10 och
avslår motionerna

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 11,
2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5 och
2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Tydliga krav om deltagande och resultat i sfi-utbildningen ska enligt vår mening ställas på individen. Ökat fokus behövs på båda delarna.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

21. Sfi för asylsökande, punkt 13 (KD)

av Jimmy Loord (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 26 och

avslår motion

2018/19:1533 av Lotta Olsson (M).

Ställningstagande

Asylsökande måste vänta länge på handläggning av sin asylansökan med en lång tid av ovisshet och passivitet som följd. Jag menar därför att det redan på asylboendena bör ges svenska för invandrare och undervisning i samhällsorientering. En kraftigt kortad etableringstid är bra både för den enskilda människan och för samhället i stort.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

22. Jobbsprånget, punkt 14 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 13.

Ställningstagande

Satsningen Jobbsprånget är ett program som vänder sig till nyanlända akademiker. Ingenjörer, arkitekter, naturvetare och ekonomer får under fyra månader praktisera ute på ett företag som är i behov av just deras kompetens. Det ställs inga krav på perfekt svenska utan det lär sig kandidaterna parallellt på jobbet och genom undervisning i sfi. Valideringsprocessen påskyndas avsevärt genom att validering kan ske både på arbetsplatsen och genom

kompletterande onlinekurser. Tre fjärdedelar av alla nyanlända akademiker som genomgår programmet får jobb direkt efter praktiken. Vi vill se en stärkning av satsningen Jobbsprånget.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

23. Gymnasiekurser inom Kriminalvården m.m., punkt 15 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2867 av Tomas Tobé m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motionerna

2018/19:1538 av Lotta Olsson (M) och

2018/19:1626 av Lotta Olsson (M).

Ställningstagande

I dag utgörs gymnasieutbudet inom Kriminalvården till övervägande del av teoretiska kurser som leder till högskoleförberedande gymnasieexamen. För att nå fler intagna med utbildningsinsatser behöver utbudet utvecklas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

24. Eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning, punkt 16 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2860 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Jag anser att möjligheterna att förbättra tillgången till eftergymnasial utbildning för människor med intellektuell funktionsnedsättning bör ses över.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:115 av Jimmy Loord (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre geografisk spridning av YH-utbildningarna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:157 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på utbildning kopplad till gruvnäringens behov och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:166 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka utbildningsinsatserna kopplat till stålindustrins kompetensbehov och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunal vuxenutbildning ska vara väl utbyggd och erbjuda ungdomar en reell möjlighet att vid behov läsa in ämnen för att kunna sadla om och välja en väg inom högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:553 av Maria Nilsson (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kommuner ska erbjuda elevhälsa på komvux och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:554 av Maria Nilsson (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för ett reformerat grundvux och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildningarna till elev- och lärarassistent som finns bör utredas och utvärderas för att vi ska vara säkra på att de som studerar får med sig rätt kunskaper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:975 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över fördelningen av statsbidrag så att vi kan möjliggöra en likvärdig kompetensförsörjning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1054 av Per-Arne Håkansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka sfi-lärarna i deras yrkesroll och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa utbildningssystem för livslångt lärande och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1080 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yrkeshögskoleplatser i Blekinge och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1121 av Thomas Morell m.fl. (SD):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka antalet utbildningsplatser för yrkesföreare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1161 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler vägar till jobb och studiefinansiering och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1179 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om matchningsproblematiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärcentrum och vikten av utbildning och forskning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1180 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av kompetensförsörjning i samband med byggandet av Ostlänken och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1186 av Elin Gustafsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärkta utbildningsinsatser ger fler jobb och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning, forskning och utveckling inom skogssektorn och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheter till omställning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1437 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett friskolesystem inom vuxenutbildningen med Skolinspektionen som tillsynsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa tydligare kvalitetsuppföljning och externa examinatorer på vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett resultatbaserat ersättningssystem och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommunalisering av yrkesutbildningen bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att bygga ut yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1513 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ta fram en handlingsplan för hur vi kan säkra att Sverige utbildar fler hantverkare och för hur vi får fram fler hantverksutbildningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:1533 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till sfi-undervisning för asylsökande på sikt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1538 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa bakgrundskontroller av de som utbildar sig för att hantera sprängämnen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1626 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa relevant certifiering för att skapa yrkesbenämningen legitimerad personlig tränare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att särskilt granska studerandeflytandet på landets yrkeshögskoleutbildningar samt att lyfta fram goda exempel på bra former för studerandeflytande och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Myndigheten för yrkeshögskolan bör få i uppdrag att specifikt kartlägga och utreda utbildningsanordnarnas arbete mot sexuella trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda ett tillägg i förordningen om yrkeshögskolan som ger studerande rätt till hälsovård och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1764 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över regelverket för avgiftsbelagda moment inom yrkeshögskolans verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2001 av Denis Begic (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av stärkt regional kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2019 av Johanna Haraldsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omställning och livslångt lärande och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2114 av Emilia Töyrä m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att underlätta omställning på arbetsmarknaden genom att förbättra tillgången till eftergymnasial utbildning i hela landet och genom att

minska den enskildes ekonomiska risk vid deltagande i utbildning till ett bristyrke och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2115 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av resurssättningen till sfi och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2385 av Anders Åkesson och Lars Thomsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett system där regional prioritering av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2552 av Rickard Nordin (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheterna till validering av kompetens som erhålls via spelande och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2676 av Laila Naraghi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att befintliga kriterier tillsammans med hänsyn till industrins kompetensförsörjningsbehov och det regionala behovet ska påverka fördelningen av yrkeshögskoleplatser och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux och av andra aktörer på lokal nivå och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för att anpassa utbildningsväsendet bättre till arbetsmarknadens efterfrågan och yrkesverksammas behov av omställning och kompetensutveckling och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra sfi-undervisningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yrkessvenska på jobbet och möjligheten att kombinera sfi och yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra kvaliteten på och öka valfriheten inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fortsatta reformer av yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvaliteten i vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att syftet med svenska för invandrare bör förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nyanlända med eftergymnasial utbildning ska kunna kombinera studier i svenska för invandrare med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Jobbsprånget och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa valfrihet inom vuxenutbildningen för en förbättrad matchning och ökad kvalitet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2836 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en individuell prestationsplan i sfi och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning ska införas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om granskning av den kommunala vuxenutbildningen på enhetsnivå och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att bygga ut yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur yrkesvux kan stärkas för förbättrad kompetensförsörjning samt se över möjligheten att införa ett system med vuxenutbildningspeng i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att höja kvaliteten i sfi-utbildningarna genom en resultatbaserad sfi-peng och ökad undervisningstid samt hur sfi kan bli mer yrkesanpassad och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2860 av Solveig Zander m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förbättra möjligheterna till eftergymnasial utbildning för människor med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2867 av Tomas Tobé m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Kriminalvården i uppdrag att öka antalet yrkeskurser som leder till yrkesförberedande gymnasieexamen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett krav på att en asylsökande som är över 18 år ska delta i 15 timmars sfi och 9 timmars samhällsorientering i veckan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra valideringen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergård m.fl. (M):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningarna i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2918 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om individuell prestationsplan och ökade kunskapskrav vid sfi-utbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av vuxenutbildning och validering och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade krav på deltagande och resultat i sfi och tillkännager detta för regeringen.